

KRIST- IZAZOV

OSNOVNE UPUTE

Došli smo do temeljne teme za adolescenta vezane uz središte njegovih najživotnijih interesa. Radi se o iznošenju adolescentove humano-psihološke orijentacije, pri čemu se naglašava važnost koju ona ima u razvoju njegovih sposobnosti. Humani i religiozni odgoj daju značajan doprinos tom razvoju.

Sposobnosti nisu samo nešto što se prenosi, nego su plod osobnog dozrijevanja, potpuni razvoj jednog života. U ovoj temi adolescent je pozvan više nego ikada na razmišljanje o sebi samom, o svojim mogućnostima za poduzetnost i samostalnost, o svom načinu da se ostvari u životu.

Sve će mu to pokazati veličinu i dostojanstvo čovjeka, ali u isto vrijeme i njegovu nemogućnost, bijedu i nedostatnost.

Iako je dimenzija vjere odgođena za drugu temu, dobro je da se provjera osobnosti zbiva u traganju za osobom Isusa Krista, pri čemu ćemo svratiti pažnju na grupu jakih ljudi našeg vremena /J. Kennedy, papa Ivan XXIII., Martin Luter King, Herder Ca-

mara, Majka Terezija, Otac Gabrić, kard. Leger/.

DOKTRINARNI I KATEHETSKI VID

Radi se o ponovnom razmatranju čovjeka u nadnaravnoj perspektivi. Psalam 8. pjeva upravo to čovjekovo stanje da je **malo manji od anđela**, a u isto vrijeme i **prašina i ništavilo koje ne zaslužuje Božjeg spominjanja**.

Uporište doktrinarnog izlaganja bit će otajstvo Crkve kao Tijela Kristova i pripadnost kršćanina njoj kao uda tog tijela kroz društvenu dimenziju koja upotpunjuje njegovu osobnost.

U tom je smislu potrebno, kako naznačuje tema, povesti otvoreni razgovor o društvenoj vrijednosti grupe. U ozračju tog duhovnog zajedništva on se mora ostvariti kao čovjek i kršćanin.

S katehetskog gledišta odgojitelju se temom i osobnosti otvara velik broj mogućnosti da adolescentu omogući susret sa živim Kristom u svojoj Crkvi. Preko njenih interesa treba upriličavati i susrete s Bogom.

Tako se izjašnjava Biskupska konferenci-

ja Italije u svom dokumentu o obnovi kateheze: "U vrijeme adolescencije i mladosti zacrtava se i sve više označuje osobnost čovjeka i kršćanina. Adolescent vrlo jasno spoznaje potrebu opravdanja i sistematizacije vlastitih saznanja. On prelazi iz stanja ovisnosti o odraslima, naročito obitelji, u stanje samostalnosti stavljajući tako u pokret sučeljenje s društvom i tražeći u njemu svoje mjesto. U njemu se razvija afektivni i seksualni život. Muče ga nesigurnost i nemiri koji prate tu dob. Konačno, adolescent traži smisao vlastitog postojanja. Potrebna mu je sigurnost, iako je nošen osjećajem da sve treba staviti u pitanje. Voli pokazati sposobnost kritičkog promatranja; otkriva i ostvaruje sebe kroz aktivnost i životni odnos s drugim ljudima. Pridružuje se svakom tko se zna postaviti na njegovu razinu s iskrenim prijateljstvom i bez predrasuda". /CEI, Il Rinovamento della catechesi, t. 137/.

STAV I SVJEDOČENJE

Pouke koje smo do sada izlagali bile su priprava na obraćenje, tj. na onaj trenutak kad adolescent može dati svom životu definitivno usmjerenje i opredijeliti se za temeljne stavove i životne zadatke.

Veoma je važno također da adolescent nosi u svijesti to da se susret s Bogom koji mu je ponuđen ostvaruje u Crkvi.

15. MOJE TIJELO – KONKRETNA OSOBNOST

/Petnaesti susret/

GOVOR MOGA TIJELA

· Nije svako tijelo isto tijelo; drugo je ljudsko tijelo, drugo je tijelo u stoke, drugo je ptičje, drugo je riblje tijelo.

/1 Kor 15,39/

Doista, kad smo došli u Makedoniju, naše slabo ljudsko biće nije imalo nikakva mira. Naprotiv, u svakom smo pogledu bili u nevolji: izvana borbe – iznutra zebnje.

/2 Kor 7,5/

· Pritisnut sam, i to s dvije strane: imam želju umrijeti i biti s Kristom, jer je to mnogo bolje... Ali mi je ostati u tijelu potrebnije radi vas.

/Fl 1, 23–24/

· Proslavit će se Krist u mom tijelu, bilo da živim, bilo da umrem.

/Fl 1,20/

· Oboje će biti jedno tijelo.

/1 Kor 6,16; Ef 5,31/

Vrlo dobro se sjećam tog susreta. Dany mi je već upao u oči, a i Zdenko mi je onako usput govorio o njemu. Prvi dojmovi uvijek su me se doimali i zadržavao sam ih u sjećanju, osobito ako se radilo o mladim ljudima. Ništa te ne može jače obuzeti negoli tajna nekog čovjeka, ali ni jače zabrinuti negoli kad se nađeš licem u lice s mladim čovjekom. Što će on učiniti od svoga života kad ga malo po malo preuzme u svoje ruke? Jesam li ja toga dana htio da u Danyjevim očima malo nazrem budućnost? Ja se, naime, sjećam da smo se toga dana dobro pogledali. Dany je imao simpatično lice kao i svi mladići od šesnaest godina i velike, začudene oči, koje još ne znaju pravo da li pripadaju djetetu ili već odraslom.

/Michel Quoist, Između petnaeste i ljubavi, Zagreb 1971., str. 41/

I tvoje tijelo sudjeluje u tvojim odlukama. Ono sudjeluje kao sredstvo istine i ljubavi.

RAZMIŠLJAJMO:

Analiza kršćanskih sakramenata s obzirom na tijelo:

- KRŠTENJE: Što moje tijelo postaje krštenjem?
- POTVRDA: Sakramenat kršćanske zrelosti,

sakrament odraslih: tijelo postaje odraslo. Što to zapravo znači?

- **POMIRENJE:** Obraćanje, opredjeljenje za Krista, ne zahvaća li i moje tijelo?
- **EUHARISTIJA:** Koji smisao ima stisak ruke u euharistijskom slavlju?
- **ŽENIDBA:** Je li ona ustanovljena za život ili za sebičnost tijela?
- **SVETI RED:** Što znači darovati tijelo i dušu braći u svećeničkom pozivu?
- **BOLESNIČKO POMAZANJE:** Koja je naša posljednja nada s obzirom na sudbinu tijela?

ZA AKTIVNOST

1. Isus ozdravljuje tjelesa: kako? kada? zašto? /potražiti u evanđeljima koju epizodu o ozdravljenju/.
2. Organizirati razgovor s kojim liječnikom da se razmotri kakav je odnos između tijela i duše u bolesti.
3. Načiniti jedan pano na temu tijelo. Kršćani sačinjavaju jedno tijelo u Isusu Kristu. Na pano se može staviti i zemljopisna karta domovine, mjesta, okolice, grada i na njoj naznačiti najvitalnije točke Crkve kao Tijela Kristova /sjedište biskupije, župe, vjeronaučne grupe itd./ . Što sve kršćane zajedno povezuje?

LJUDSKA POVIJEST – POVIJEST TIJELA

- Kristovim otkupiteljskim djelom naše je tijelo oslobođeno od jarma grijeha i smrti.
- Zahvaljujući Kristovu raskupljanju tijela mi smo utjelovljeni za spasenje.
- Kristovim euharistijskim tijelom hrani se kršćanska zajednica.
- Njegov se život mora očitovati u našem tijelu.
- Usmjereni smo prema uskrsnuću svog tijela koje će postati slično Kristovu proslavljenom tijelu.

ljenom tijelu.

Predznak toga slavlja imamo već u Marijinom uznesenju na nebo.

OSNOVNE UPUTE

Razmišljanje o osobnosti stavlja mladiću izravno ovaj problem: koje mjesto zauzima moje tijelo u formaciji i ispunjenju moga razvoja?

Potrebno je izbjeći dvije krajnosti: preziranje tijela, strah od njega kao da se radi o nekoj smetnji, i s druge strane veličanje tijela kao da se sve svodi na izvanjskost i oblik. Pravo poimanje tijela sastoji se u izražajnom i stvaralačkom služenju ljubavi i istini.

Tijelo mora surađivati s duhom u svojoj bitnoj otvorenosti Bogu i braći. Tijelo je stvoreno da njime očitujemo svoju ljubav i konkretno izrazimo svoje služenje.

Naše tijelo ima porijeklo u dubini i gipkosti akcije duha, a duh ima neposrednost i stvarnost u našem tijelu. Na drugom mjestu, tijelo mora odgovarati istini. Ako prekriva ono što imamo u tijelu, onda ono dobrim dijelom pridonosi poništenju naše osobnosti.

Važno je dakle, kako se izražavao i sv. Pavao, ustanoviti s mladima nerazriješivo sjedinjenje unutarnjeg i vanjskog, tijela i osjećaja, tijela i razuma, tijela i čovjekove sudbine.

DOKTRINARNI I KATEHETSKI VID

Za jedinstveno razmatranje čovjekove osobnosti nužno je uteći se svjetlu vjere. Vjera uči da tijelo prolazi sve etape spasenja. Povijest našeg tijela jest povijest spasenja.

Ustati protiv tijela znači ustati protiv života. Spasava se život kad se spasi tijelo.

U Evanđelju nam Isus objavljuje slavno odredište našem tijelu. Zajedno s ovom objavom ide usporedo i sasvim nova o našem tjelesnom sjedinjenju s Kristom. To je težak katehetski prijelaz, ali je odlučan i potican.

Biti će dobro predstaviti ga mladima bez pretjerivanja s usporedbama. Ljubav Božja u kršćanima čini čitavu Crkvu Tijelom Kristovim.

Ovaj aspekt, i pored toga što radosno uključuje adolescenta u kršćansko zajedništvo, razotkriva mu tajne njegove osjećajne prirode. Budući da je ud Kristov, sasvim jasno proizlazi da se i njegovo tijelo predaje za spasenje braće.

Važno je u ovom trenutku pomoći mladima da na neki način poistovjete svoje tijelo sa slavnim Kristovim tijelom, čije klice već nosimo u životu. Važno je pomoći im da vide u braći ne samo lijepo i ružno nego hram Božji i vezu Kristove ljubavi.

Ne bi bilo naodmet pročitati s njima poglavlje iz Robinsonove knjige o doktrini sv. Pavla /Il corpo, studio sulla teologia di San Paulo, ed. Gribaudo, Torino/.

STAV I SVJEDOČENJE

Kršćanin uspijeva zagospodariti svojim tijelom ne mrtvenjem koje ima cilj u samom sebi, nego darivanjem vlastitog tijela Gospodinu i braći. Simpatija, osjećajnost, ljubezna gesta, podstrek, ljubav prema žrtvi, otvorenost – sve su to dometi ovog velikog darivanja. To, kad se tijelo skruši u šutnji i sabrarnosti, znači učiniti ga dražim sebi samom i Gospodinu.

16. KONFLIKTI, TRAUME, SPOROVI

/Šesnaesti susret/

I U OSOBNOSTI POSTOJE KONFLIKTI

Neodlučnost

Čovjek uočava nužnost izbora u trenutku

odlučivanja za životni poziv. Izbor je toliko težak koliko se više žele sačuvati mnogostruke mogućnosti vlastite egzistencije i koliko manje ima spremnosti žrtvovati se za druge u ostvarivanju određenog poziva. U tom smislu svaka je odluka izvjesno odricanje. Ono je posebno teško za one koji nisu navikli na odricanje. Teškoće rastu mijenjanjem vlastitih zahtjeva. Neki bi se htjeli odlučiti za jednu stvar, ali tako da ne moraju ostaviti drugu pa na kraju ne znaju što zapravo da učine. Vrte se u krugu mogućeg i poželjnog. Željeli bi izbjeći zakonu odricanja, ali njemu je podložna sva ljudska egzistencija.

Potištenost

Ako postavimo pitanje o antropološkom značenju potištenosti, tj. o njenom životnom značenju, možemo vidjeti da ono točno otkriva bitne odnose čovjekove intime. Ono što se eksperimentira u potištenosti jest nezadovoljena čežnja za vrijednostima svjetskog sadržaja, u kojem ljudsko postojanje nalazi svoj oslonac i puninu. U žalosti ljudski je život kao potopljen usred svijeta koji je prazan sadržajem, ali u isto vrijeme on je poput postojane medlodije prozet neistraženim pitanjem o njegovu smislu. Činjenica da to pitanje pada u prazno i ostaje bez odgovora ispunja ljudsku egzistenciju posebnim tonom koju karakterizira potištenost.

Tvrdoglavost

U tvrdoglavosti ili upornosti ne ide se ni za čim određenim, nego se odbija priznati autoritet drugoga. Stoga je jasno da se upornost i tvrdoglavost kombiniraju s matematičkim mjerenjem vlastite vrijednosti koja se izražava traženjem zadovoljstva, čežnje i poštovanja od strane drugog. U slučajevima u kojima postoji osjećaj vlastite veličine i krajnje preokupacije da se bude poštovan od drugih povezuju se stavovi koji jasno pokazuju da subjekt nije spreman prihvatiti stranu koju sluša, jer u svakom činu kojim stavlja svoju volju u službu druge osobe ili stvari vidi napad na vlastitu neovisnost i veličinu. U svim takvim oblicima individualne i

posebne tvrdoglavosti ne postoji stvarna samostalnost ciljeva. Suverenost njegova JA intenzioniranog u volji postaje u ovim slučajima karikatura.

Cinizam

Među osjećajima zlovoljnosti, cinizam ili bezočnost svjesni je prezir očevidan u riječima ili činima, hijerarhiji i vrednotama drugih ljudi s nakanom da povrijedi njihove osjećaje. Cinizam je jedna vrsta nedostatka poštovanja drugog. Cinik je npr. onaj koji u jednoj religioznoj sredini svjesno daje smiješne i opake komentare s nakanom da povrijedi druge u njihovim osjećajima. Motiv cinizma može biti urođena pakost ili želja činiti zlo drugima, rušeći im životnu puninu i sigurnost vjere u određene vrednote, kao i želja za osvetom da se drugome pomrsi životno zadovoljstvo i uzdrma povjerenje u život. Kako cinik sam nema oslonca u vlastitom životu, ne želi ga dozvoliti ni drugima.

/L. P. H./

Ja sam svjetlo svijeta. Tko mene slijedi, sigurno neće ići po tami, nego će imati svjetlo koje vodi u život.

/Iv 8, 12/

Svojim karakterom i svojim patnjama možeš biti svet ako sve usmjeriš prema Bogu.

/P. Poveda/

**BOG NE DISKRIMINIRA OSOBE.
PRIBLIŽI SE NJEMU I PRIMIT ČEŠ
SVJETLO I SNAGU!**

Uistinu, Bog nam nije dao duh bojažljivosti, već duh snage, ljubavi i trijeznosti.

/1 Tim 1,7/

TOČKE ZA RAZMIŠLJANJE I RAZGOVOR:

Kako sam? Poznajem li sebe? Prihvaćam li svoje granice? Nastojim li da ih nadvladam koliko je to moguće? Kakvog me drugi vide? Utječe li na mene mišljenje koje drugi imaju o meni? Krećem li se u znaku pogleda drugih ili u svjetlu istine?

kateheze

EUHARISTIJA JE OTAJSTVO BOŽJE PRISUTNOSTI MEĐU NAMA.

EUHARISTIJA NAM DAJE KRISTA U VREMENU.

Kako doživljam to otajstvo u odnosu prema svome ja?

Kako nadvladati konflikte koji postoje unutar i izvan nas?

1. Komunicirati s Bogom (Rim 15, 5–6)
2. Prihvaćati (Ef 4,1–3)
3. Cijeniti (Rim 12, 10 i 12, 16)
4. Govoriti (Ef 4,29)
5. Imati povjerenja u druge (1 Kor 13,7)
6. Biti pažljiv (Fl 1,9)
7. Biti raspoloživ (1 Pt 4,10)
8. Podijeliti (Rim 12,15)
9. Pomoći (Gal 6,2)
10. Darivati i primati (2 Kor 9,7)
11. Ne suditi (Rim 14,13)
12. Biti stvaran i iskren (1 Ptr 22–23)
13. Ne diskriminirati (Jk 2,1)
14. Ne tražiti samo svoj interes (Fl 2,4)
15. Htjeti zajedništvo (1 Kor 1,10)
16. Oprostiti i prihvatiti oprostjenje (Ef 4,23)
17. Ljubiti prvi (Rim 5,6)
18. Ljubiti a da se nas ne ljubi (Rim 12, 14, 17, 21)
19. Ljubiti osobno i sve (1 Kol 3,12)
20. Staviti se u službu siromaha (Hbr 13, 1–3)

OSNOVNE UPUTE

Prirodno je da se u razdoblju konfrontiranja s ljudskom osobnošću pojavljuju u ovom ili onom obliku moguće anomalije ili barem nedostaci povezani s njime.

Uvijek je prikladnije govoriti o njima kroz vedru studiju, objektivno, izbjegavajući sve što bi moglo blokirati mlade kad se nađu pred njima, ali ne umanjiti pri tom poteškoće i prave sukobe koji će kad se upoznaju biti prevladani. Odgojitelj u ovim i mnogim drugim slučajevima pruža to djelotvorniju pomoć što više razumije i ljubi mlade. Lerschove riječi navode na razmišljanje: "Metafizička tajnovitost čovjekove individualnosti,

Božji plan sa svakim pojedinim bićem, smisao njegova jedinstva, njegove nenadomjestivosti i neponovljivosti, ne može biti prigljena i oblikovana u čisto racionalističku formu. Samo nam ljubav dozvoljava da je prozremo. Stoga mora biti kategorično u svakom psihološkom zadatku najdublje i delikatno poštovanje osobe." Kad se u takvom pojedincu nađu prepreke, kompleksi i poteškoće, trebat će maksimalno angažirati ljubav.

Jasno je da ta ljubav neće biti paternalistička niti ona javne skrbi, nego prije svega odgovorna ljubav. Odgojiteljeva se ljubav ne smije svesti na to da on preuzme na sebe poteškoće adolescenta, pokazavši sebe kao onoga koji je već pobijedio, namećući se pod svaku cijenu kao nenadomjestivi iscjelitelj. Ljubav je čin povjerenja.

Ovdje se predlaže i jedan mali izlet s mogućnostima susreta i razmišljanja. U dodiru s prirodom adolescenti se mogu lako preispitati i sići u dubinu vlastite konkretne osobnosti. Nakon ovog prvog razmišljanja uputno je da mladi ispituju svoj kršćanski poziv. Meditacija Riječi Božje (vidi 20 točaka na kraju teme) i otkriće Euharistije bit će naglašeni momenti.

DOKTRINARNI I KATEHETSKI VID

Nastojimo osvijetliti vjeru adolescenta u svjetlu Euharistije i živog Krista. Doista, neodlučnost, pomanjkanje samostalnosti u odlučivanju ili popuštanje i rasipanje energije, mogli bi proizlaziti iz nedovoljne stimulacije ili premalo produbljenih unutarnjih vrijednosti.

Ponovno animirana vjera i ljubav prema Euharistiji može predstavljati također i na čisto humanoj razini vrlo uspješan poticaj. Osim toga, jer Krist djeluje iznutra i pruža pomoć višeg reda, adolescent će načiniti odlučujući korak prema svojoj psihološkoj zrelosti od trenutka kad se suoči s njim i primi ga sjedinivši se s njim u euharistijskoj žrtvi. Na kraju Euharistija kao žrtva, sakrament i prisutnost jest sinteza čitavog krš-

ćanskog navještaja, spomen muke i uskrsnuća, otajstva i vjere, zalog budućeg života i veza ljubavi.

STAV I SVJEDOČENJE

Euharistija je ljupki, ali i strahoviti, zahtjev za život u čistoći srca i radosnoj boli. Dapače, ona sama je protuudar grijehu i snaga za podnošenje bilo kakvog trpljenja. Treba dovesti adolescenta ovakvom unutar-njem raspoloženju za borbu protiv zlih sklonosti njegove prirode i u kršćansku utvrdu. Ne smije se, međutim, zaboraviti da Euharistija mora značiti isto tako novo iskustvo jedinstva sa svim ljudima, naročito onima koji su pripadnici iste vjere.

Svjedočanstvo života onih koji plodonosno primaju Euharistiju objelodano je i neosporno, njihov život je usidren u radosti i ljubavi unatoč najtežim okolnostima. Divno je predložiti mladima kao cilj riječi sv. Augustina: "Ja sam hrana velikih duša, rasti i blaguj me, jer ja ne postajem dio tebe kao tjelesna hrana već ti postaješ dio mene" (Ispovijesti, pjesma V, 1).

17. INTEGRIRATI SE?

/ Sedamnaesti susret /

To je osobni zahtjev

Živjeti i integrirati bit osobe u njezinoj opstojnosti. Susresti se sa svakim problemom svijeta i biti prema vlastitom načinu, tražeći rješenje koje će i drugima poslužiti.

Živjeti znači integrirati svemir u vlastito biće i ne biti sami sa sobom, nego svoji s drugima.

Već je djetinjstvo bilo prilagođivanje bitka egzistenciji. Mladost je bila prekid toga prilagođivanja i borba da je se ponovno os-

voji na drukčiji način. U tom nadvladavanju polazi se od faze prilagođivanja drugima u fazu integriranja sebe, tj. biti svoj postaje samozahvat postavljanja problema kao vlastitih.

Što znače ove riječi u modernom riječniku:

OTUĐENJE, NEPRILAGODLJIVOST, DROGA, RUBNOST, NEPRIOPĆIVOST?

Postoji i loš način integriranja

...postoji naravno i stvarnija opasnost od hipotetskog "integriranja" sa svijetom. Ulazi se u rizik da se paktira s njegovom sebičnom logikom povlađivanja, da postanemo "ljudi svijeta". Opasnost "integriranja" danas jest ona koja se nekako kod svih osjeća, što je s jedne strane dobar znak. Ali optužba koja se često čuje jest: **biti integriran!** To je danas tako rasprostranjena i tako olaka optužba da nam se od straha da je ne poprimimo može savjetovati da ograničimo svoju aktivnost u svijetu, da ne poduzimamo apriorističke izbore zahvaćene više preokupacijom da ne uđemo u rizik da budemo etiketirani kao "integrirani", umjesto da uspješno radimo tamo gdje jesmo i koliko nam je moguće da poboljšamo svijet. Tom strahu treba da odgovorimo prije svega onim što nam govori naša vjera. Ona nam kao prvu stvar objavljuje da je čovjek integralno biće, da smo mi kao ljudi po svojoj naravi skloni na kompromis i grijeh, da je čovjek biće koje je "izvorno" okaljano, da mu je potrebno spasenje. Spasenje pak izvedeno po Kristu sastoji se upravo u tom trganju od kaljavosti, grijeha. Stoga pitanje za kršćanina nije u tome da se on ne usavršava, nego u tome da smo svjesni da postojimo i da je potrebno da izađemo iz nesavršenosti.

/P.B/

KRIST JE PRISUTAN U SVOJOJ RIJEČI

Riječ Božja je živa strelica koja prodire u moje srce. To je sam izražaj Svetog pisma; Riječ Božja je kao oštar nož koji prodire sve do zglobova kostiju, do moždine. Ona me

kateheze

zbunjuje, pita, ne ostavlja me na miru, zapaljuje me poput plamena... Riječ Božja nije predmet. To je nešto živo, osoba, nešto što me životno zahvaća. Govori mi nešto, i to sada...!

/Y. Congar/

OSNOVNE UPUTE

Zajedno s prevladavanjem mogućih sukoba treba uvažiti problem jedinstva i dosljedne integracije u svijet drugih.

Ponovno se adolescentu predlaže razmišljanje o životnim činjenicama koje mogu potaknuti težnju za savršenosti, što je cilj svake osobnosti. Tome može poslužiti i Ibsenova drama "Kuća lutaka", gdje protagonistica (Nora) mora preći bolnu frustraciju da bi postala svjesna sebe i onoga što je okružuje. Ne treba ipak naglašavati negativan aspekt opere; Nora postaje skeptična i bezvoljna, što je posljedica pretrpljenog šoka.

Dobro je međutim voditi brigu o tome da se osobnost ne učvršćuje putem lakih stvari, tako da nije čudno što se u drugima ne nalazi toliko primjernog držanja. No bez obzira na druge treba razvijati cjelovitu osobu. Mjeru vlastitog usavršavanja daje način na koji se živi život zajednice. Mladi su već na neki način uključeni u zajednicu (obitelj, škola, grupa); ipak potrebno je ispitati da li je to dobra ili loša integracija. Ovaj se ispit može provesti prema kriteriju ljubavi. Mladi trebaju pripaziti na to da se nalaze s drugima i po ljubavi, a ne tek onako iz navike, i to po ljubavi koja se daruje i prima kroz autentičnu razmjenu. U temi se provjeravaju neki fenomeni neuključivanja i negativnog uklapanja u društvo s namjerom da se pomogne mladima i potakne ih se na izbor još prije nego on iskrasne iz neposrednosti.

DOKTRINARNI I KATEHETSKE VID

Na ovoj dionici prijednog puta adolescent će biti u stanju da poslušati Riječ Božju i da je prihvati. Krist je prisutan u svojoj

Riječi i on će mu dati pravu mjeru darivanja i uključivanja u svijet i život. Liturgija koja mu se nuđa (slavljenje Riječi Božje) jest novost koja zahtijeva pripravu. Tu se mogu polučiti, usredotočene u Riječi Božjoj vlastite preokupacije, vlastite želje i potrebe. Riječ Božja odgovara pravovremeno na njegov život i predstavlja istinsko i duboko iskustvo vjere. Slavljenje Riječi Božje može praktički postići dva cilja:

1. da se adolescent osjeća uključen u Božji plan;
2. da živi iskustvo vjere koje mu posreduje grupa.

Osim toga, tema o integraciji osobnosti može pospješiti potonje produbljenje pripadnosti Crkvi, a k tome i prihvaćanje njezina posredničkog dijela kao tumača objave. Objava za autentično tumačenje pisane i prenošene Riječi Božje povjerena je jedino živom učiteljstvu Crkve, i ono svoj autoritet vrši u ime Isusa Krista (II. vat. koncil, Dei Verbum, t. 10).

Potrebno je, dakle, mladima razložiti kako to posredništvo treba također i njih. Učiteljstvo je specifičnost u Crkvi, ali je dužnost svih kršćana da budu za druge sredstvo Riječi Božje.

STAV I SVJEDOČENJE

U 14. temi smo već obradili Kristovu prisutnost u Crkvi. Sad se radi samo o tome da adolescenti prihvate sa sinovskim pouzdanjem posredništvo Crkve. Ovaj temeljni stav Crkve mora naročito doći do izražaja svaki put kad sudjeluju u liturgijskim obredima.

18. SVJETLO SAVJEST = ZAKON BOŽJI

/Osamnaesti susret/

Neka svaki izabere jednu od niže navedenih izreka o svjetlu i usporedi ih sa životom

svijeta i s ljudima koji žive oko nas (Mladi mogu i samoinicijativno izabrati neke druge misli iz Svetog pisma koje se onose na svjetlo).

— I svjetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuzi.

/Iv 1, 5/

— Svucimo dakle sa sebe djela tame, a obucimo se u oružje svjetla!

/Rim 13, 12/

— Ja sam svjetlo svijeta. Tko mene slijedi, sigurno neće ići po tami, nego će imati svjetlo koje vodi u život.

/Iv 8, 12/

— Jahve, Bože moj, silno si velik! Odjeven veličanstvom i ljepotom, svjetlošću ogrnut kao plaštem! Nebo si razapeo kao šator.

/Ps 104, 1–2/

— U tebi je izvor životni, tvojom svjetlošću mi svjetlost vidimo.

/Ps 36, 10/

— Svjetlo i odvažnost, to su dvije apostolske milosti koje je prva kršćanska zajednica tražila u svojim molitvama.

/Galot/

Evo jedne sheme s gradacijom svjetla koja odgovara određenim ciljevima. Neka se pročita mladima i potakne ih se da razmisle o njihovoj važnosti i koliko one odgovaraju stvarnoj situaciji:

- **Savjest** = interiorizacija zakona.
- **Zakon** = nešto izvanjsko, neusvojivo, dosadno.
- Minimalno opsluživanje zakona = samo u određenim razdobljima.

Ljubi i čini što hoćeš /Sv. Augustin/!

Prava sloboda? Sloboda djece Božje!

Nekoliko pitanja:

- Kad bi ti bio otac ili majka, koje bi moralne vrednote smatrao potrebnima da ih usadiš u svoje dijete? Protumači: zašto si se odlučio baš za ove a ne za neke dru-

ge?

- Ako misliš da Bog ipak nije poput milicionera, kako zamišljaš moral?
- Koje točke katoličkog morala su kod mladih teško prihvatljive? Razmisli o tome i poredaj ih po važnosti!
- Je li tkogod od vas naišao na osobe koje nastoje uistinu živjeti prema Evanđelju Isusa Krista? Koji njihovi stavovi su vam se najdublje usjekli u sjećanje?

Pokušajte zajedno načiniti veliki plakat gdje će cijela grupa moći iznijeti štogod o pojedinoj vrednoti koja je očitija u župnoj zajednici. Kako to ostvariti? Evo nekoliko sugestija:

1. Pronađite geografsku kartu domovine, zavičaja ili plan grada gdje živite.
2. Razgovarajte s kojim zaručničkim parom: koje su to bile vrednote koje su ih zajednički spojile?
3. Uprilичite razgovor s kojim izrazitim kršćaninom radnikom na temu o vrednotama.
4. Što se događa kad nekome unutar vjeronaučne grupe ili župne zajednice "nije dobro"?
5. Pokušajte ilustrirati ovu misao iz Evanđelja: "Ne može se služiti dvojici gospodara!" (Iznijeti kroniku nekih službi unutar župne zajednice koje zauzetiji kršćani rade besplatno, posebno s obzirom na:
 - usluge oko uređivanja crkvenog prostora
 - posluživanje kod svetih obreda
 - angažiranje oko spremanja zajedničke homilije
 - pripomoć u poučavanju vjronauka
 - vodstvo katekumenalnih i bazičnih zajednica unutar župe
 - pripomoć u instruiranju vjeroučenika koji teže uče
 - usluge bolesnicima itd.

OSNOVNE UPUTE

Pošto je bilo govora o odgovornoj osob-

kateheze

nosti, dobro je na ovom mjestu otvoriti razgovor o savjesti i zakonu.

Nemaju svi ljudi isti pojam o savjesti niti joj svi pripisuju normativnu vrijednost. Važno je dakle ispitati na neki način poimanje koje o njoj imaju mladi, da bi se govorilo o moralnom značenju koje Crkva daje riječi savjest.

- Savjest** – nije puki osjećaj koji varira od osobe do osobe, već prema senzibilitetu, tako da sačinjava podlogu subjektivnog morala;
- nije ljestvica vrednota koja se oblikuje u dodiru s drugima, prilagođena zahtjevima razvoja i stupnja civilizacije (iako ove stvarnosti bez daljnjega vrše velik utjecaj na njezin razvoj i zrelost);
 - nije iluzija duha ili bolest koje se treba osloboditi zbog spontanog djelovanja;
 - isto tako nije, kako kaže Freud, jednostavno poznavanje moralnih zahtjeva okoline i njezin imperativ iznikao iz dubine instinktivne prirode po djelovanju podsvjesnih sila, koje preko određenih psihičkih dinamičnosti učine te se čovjek prilagodi potrebama okoline.

Nas zanima razjašnjenje značenja savjesti koja je **posljednji praktički sud moralnosti**, tj. o tome da li je neki čin dobar ili zao prema sudu zansovanom na općim i stvarnim vrijednostima! To je onda sud ne samo na spekulativnoj razini nego također i na praktičnoj.

DOKTRINARNI I KATEHETSKI VID

Za oblikovanje takvog suda, da bi on bio objektivan, potrebno je primijeniti objektivnu normu morala, tj. zakon Božji u svojim različitim očitovanjima s obzirom na čin koji se mora dopustiti ili zabraniti.

Ne može se međutim govoriti o savjesti koja se protivi zakonu, i zato je osobna duž-

nost upoznati zakon, dobro i na siguran način, ili kako kaže sv. Pavao, upoznati što je volja Božja, što je dobro, ugodno i savršeno (Rim 12, 2), te nastojati prilagoditi joj se. Tko ne upozna zakon postaje odgovoran za zlo koje može učiniti makar iz neznanja.

Potruga za moralnim vrednotama je veliki ilustrirani plakat istovjetnosti koje se očituju u ambijentu u kojem žive mladi i koje će pomoći adolescentu:

- da shvati objektivni i univerzalni zakon Božji;

- da oblikuje vlastitu savjest s obzirom na volju Božju izraženu u onom što kao pozitivno i humano već postoji u zajednici;

- da razumije do kojeg stupnja slobode i darivanja dovodi izbor volje Božje (Vidi misao iz Evanđelja: "Ne možete služiti dvojici gospodara").

STAV I SVJEDOČENJE

Otvoriti adolescenta velikoj poslušnosti unutarnjem glasu savjesti, koja treba biti rasvjetljena vjerom i oblikovana naukom Evanđelja. On mora biti uvjeren da je zakon Božji objektivno i konkretno djelo, nipošto indiferentno prema spletu životne svakidašnjice.

19. PITANJA, SUMNJE, PREDRASUDE, PRIGOVORI

/Devetnaesti susret/

Iz jednog dnevnika:

6. siječanj

O tome nisam ni sanjao. Ono što ne razumijem jest zašto djeca moraju trpjeti? Što da se učini sa zlom u svijetu? Ništa ne razumijem...

23. ožujak

U škripcu sam. Ne znam više, je li moja vjera uistinu vjera ili tek neki osjećaj. Vatroslav inzistira mnogo na tome. Ne mogu ne biti ono što jesam. Ne pravim li se pomalo glup?

18. svibanj

Danas je nedjelja. Dogovorila sam se sa Jelenom da odemo na misu. Međutim, meni je neugodno kad me prijatelji vide i znadu kud idem. To je kao kad treba zauzeti stav pod svaku cijenu. Voljela bih da vjera bude samo naša unutarnja stvar...

22. listopad

Bili smo zadivljeni posjetom x grupi. Izvanredan vikend. No najljepše je bilo to što smo se našli zajedno mladići i djevojke različitih vjeroispovijesti i što smo puno razgovarali. Malo pomalo došli smo do zaključka da su zapravo sve vjeroispovijesti u sebi dobre. Kakvo otkriće i šok za moje dosadašnje uvjerenje...

Kako biste vi riješili ove prijedloge?

Za produbljenje ove teme predlažemo da se pročita barem nešto od slijedeće literature: Sekretarijat za nekršćane, Nada koja je u nama, Kratak prikaz katoličke vjere, KS dok 2; Zagreb 1967; Wesseling P., Neobičan dnevnik, Vjerski problemi mladih, Zagreb 1968; Fuček I., Kršćanstvo bez vjere, Zagreb 1971.

Potražite slijedeće pasuse u Svetom pismu:

– Lk 17,5

– Iv 6, 37–38

– Rim 4, 18–25

Danas se u kršćanstvu nakon Kristova rođenja ne da drukčije reći ništa istinito, pravo i valjano o Bogu osim da ga se priznaje Emmanuelom, Bogom—s nama, Bogom naše puti, Bogom naše ljudske naravi, Bogom naših ljudskih znakova u sakramentima, Bogom naših oltara, Bogom rođenim od Marije Djevice, i kao takva čovjekom među nama,

čovjekom i Bogom u jednoj osobi.

/K. Rahner, Marija majka Gospodinova,
KS, Zagreb, 1980., str. 16/

Nekoliko pitanja za ispitivanje vlastite zrelosti:

1. Je li moja vjera autentična? Sastoji li se u stvarnom iskustvu božanskog? Je li praćena iskrenim naporom da usmjeruje moj život prema božanskom planu?
2. Je li moja vjera istinska. Pomaže li mi za jedno kritičko promatranje stvarnosti? Jesam li sposoban otkriti njene slabosti u onima koji je ispovijedaju, ali koji joj ipak nisu nevjerni?
3. Je li moja vjera dinamična, aktivna, živa? Ili je možda samo čarobni štapić za osiguranje zaštite od uroka? Daje li mi ona smisao životu sve do dubinske motivacije svih mojih energija, sve do dubinskog zadovoljstva?
4. Je li moja vjera integralna? Zahvaća li globalnost iskustva sve do davanja jedinstva mom životu?
5. Da li moja vjera pridonosi jačanju smisla za zajedništvo i izgradnju sve savršenijeg društva?
6. Je li moja vjera tolerantna? Ima li razumijevanja za one koji su drugačijih pogleda i opredjeljenja?
7. Je li moja vjera u fazi rasta, produbljiivanja i spoznavanja istina ili je možda "čardak ni na nebu ni na zemlji"?
8. Je li moja vjera kreativna ili se možda svodi samo na jednostavno ponavljanje religioznih čina drugih?

ZA RAD U GRUPI:

Potražite u Evanđelju glavne prigovore pokrenute od samog Gospodina Isusa i promotrite kako on odgovara. Evo nekoliko primjera:

1. Epizoda susreta s Nikodemom (Iv 3);
2. Post (Mk 2,18–22);
3. Isus i subota (Mt 12, 1–8).

kateheze

Pokušajte odgovoriti na slijedeće prigovore:

• Religija nas obvezuje da mislimo na onostranost zaboravljajući na ovozemaljske probleme (Marx).

- Religija je izum ljudi da se tješe (Freud).
- Religija je anticipacija smrti (Nitzsche).

Za daljnje razmišljanje pročitajte iz Evanđelja epizodu o izlječenju slijepca od rođenja.

OSNOVNE UPUTE

Činilo nam se potrebnim predstaviti ovdje neke najčešće primjedbe adolescenata. Mogu biti proširene ili zamijenjene drugim koje određuje drugačiji ambijent, dob ili stupanj zrelosti mladih. Ove koje su probrane ne pretendiraju iscrpsti materijal. Zbog životne etape što je prolazi adolescent nužno je imati u vidu da velik dio njegovih sumnji i predrasuda, koje se ponekad kristaliziraju u krizu vjere, nisu ništa drugo nego odraz vlastite nesigurnosti koju je provocirao ideološki pluralizam, kritike upućene mladima, u nekim slučajevima pomanjkanje autoriteta i ljubavi kod roditelja. Ukazali smo na ovo u 2. temi. Sve u svemu, ni s ovog gledišta nije ispravo gubiti povjerenje u mlade. Poteškoće koje one često navode i u kritičkom obliku jesu, u jednom ili drugom slučaju, razlog da se uđe u živo bilo istine bez gubljenja u uvjeravanjima i u slobodi. Problemi i sumnje često su znak života.

DOKTRINARNI I KATEHETSKE VID

Onaj koji odgaja u vjeri mora slušati s velikim poštovanjem povjerenja adolescenta glede njegove vjerske krize. Neće se upirati da ih riješi pritiscima i prijetnjama, pa niti stvarajući oko mladića mučnu klimu — iako se ona može temeljiti na strahu Božjem — zbog nevjernosti Bogu, jer to može samo još više pogoršati problem.

Otkriti neki prigovor i staviti ga u diskusiju, to je već jedan način da se iziđe iz sumnje

i pode k sigurnosti kojoj se teži. Eto, zašto se u temi pozivaju adolescenti da istražuju i domišljaju o prigovorima koji su stavljeni Isusu. Ovi prizori pomažu rastu njihova pouzdanja u Gospodina i u istinu koju on utjelovljuje; oni su očitovanje simpatične i iskrene otvorenosti, koja ohrabruje, a naročito što sadržava odgovor upravo na njihove poteškoće.

Ako se ima na umu da ova tema nije neophodna i da služi samo kao izazov onoga što želimo njegovati, onda je jasno da se ona može bez straha izostaviti. Nije bitna za evandeoski navještaj.

Više bi odgovaralo preporučivati pozitivne, pobudne i dobro utemeljene knjige koje inzistiraju na sumnjama i prigovorima. Kod djevojaka su rjeđe prisutne krize vjere, ali ne izostaju ni kod njih. Njih je možda bolje voditi do praktičnog života vjere, iako osjećajima ne uživaju u radosti vjerovanja. Osim toga one ne trebaju razumskih opravdanja, nego kršćanskog života, sebedarivanja, osobnih odnosa s Bogom. Dobro je usmjeriti ih u neki apostolat koji će im pomoći da vide probleme drugih i da zaborave svoje vlastite (barem one koji ih opsjedaju i guše).

Osim ovih pojedinih situacija, dobro je na radikalna način sučeliti one velike prigovore koje religiji postavlja suvremena kultura. Izražavanje u tom smislu može biti krajnje korisno i značajno.

STAV I SVJEDOČENJE

Sve ono što dovodi adolescenta ka pouzdanom darivanju Bogu koji je sebe objavio po Isusu Kristu jest djelotvoran doprinos njegovoj ljudskoj nadnaravnoj zrelosti. Na to ukazuje i tekst namjerno stavljen u temu zajedno s najčešćim prigovorima mladih. Osim toga treba poticati na odvažnije držanje pred poteškoćama.

Kršćanin je odrastao čovjek koji vodi brigu o sebi, i zato je uvijek spreman dati račun o sebi i Bogu i bližnjemu.

20. PRIJATELJSTVO

/Dvadeseti susret/

Prijateljstvo je ruka koja se pruža na stisak...

Ali ti je nastoj dati prije nego što je primiš od drugog.

Prijateljstvo je jedan od znakova ljubavi, koji je posebno prisutan i živ u vrijeme adolescencije i mladosti. S obzirom na karakter osjećajnosti koja se izražava prijateljstvom, ono se može definirati sa tri ključna pojma:

— Prijateljstvo je izmjena, egzistencijalno sudjelovanje ili aktivnost. Ono čini sretnim, budi želje da obogati drugog, da pomogne živjeti, da se dubinski komunicira.

— Prijateljstvo pretpostavlja jednakost, odgovarajuće sposobnosti, uzajamnost.

— Prijateljstvo se temelji na izvjesnom nadopunjavanju među prijateljima. Da se osjeti prijateljstvo, prijatelj treba da osjeti da je pomognut, upotpunjen drugim, da ga ono usavršava...

/P. Babin/

VJERUJEŠ LI U PRIJATELJSTVO?

Više vas ne nazivam slugama, jer sluga ne zna što namjerava činiti gospodar. Nazvao sam vas prijateljima, jer vam saopćih sve što sam čuo od Oca. Niste vi mene izabrali, nego sam ja vas izabrao...

/Iv 15, 15–16/

Može li se prijateljstvo s Kristom povezati na istom planu kao ljudska prijateljstva? Krist dolazi da razriješi teškoće našeg života, ili da ponese druge, možda veće?!

Što je temeljno u prijateljstvu s Kristom? Što očekuješ od tog prijateljstva?

ZA RAD U GRUPI:

Potražiti u Evanđelju svjedočanstva Kristovih susreta s ljudima. Poslušati koju ploču s pjesmama koje govore o prijateljstvu...

Vidjeti kako se ostvaruje prijateljstvo unutar vjeronaučne grupe, mladića i djevojaka u školi, kolega i kolegica na radu, pogotovu kako se ono ostvaruje na razini nacionalnih i internacionalnih odnosa. Nisu li imperijalizam, rasizam i klasizam suprotni osnovnim zakonima prijateljstva?

Biti prijatelj znači velikodušno podijeliti potrebno s potrebnima! Kako? Evo jednog primjera:

Nedavno je pet mladih studenata krenulo u zajednički pothvat. Odlučiše da se poistovjete sa stanjem milijuna osoba koje trpe od gladi, da s tim osobama podijele muku života živeći s njima. Pođoše na planirani put od 800 km bez ijednog dinara u džepu. Putem su molili milostinju i ljudima kojima bi se obraćali za pomoć govorili o drugim ljudima koji žive u još težim uvjetima. Evo što piše jedan od njih:

"Umnažanje kruha i riba moguće je kao nekad... Vjera u čudo umnoženja uvijek je bila prisutna kod mladih i siromaha. Jednom popijena šalica čaja zajedno s onima s kojima smo se željeli poistovjetiti i podijeljen kruh s istima dijeleći ga na tolike komade koliko je bilo gladnih, ostvarilo je čudo kao u Isusovo vrijeme! Prepreke se ruše. Uspostavlja se povjerenje, izgrađuje prijateljstvo. Jednom riječju: mogli smo razmišljati i razgovarati o našim i njihovim problemima do u beskraj..."

OSNOVNE UPUTE

Ovom temom započinje ciklus od tri lekcije o afektivnim problemima. Prva tema je prijateljstvo. Prijateljstvo kao i osobnost je u središtu pažnje i vrlo važno za život adolescenta.

Prirodno je da on nastoji iznad svega da-

kateheze

ti mu neko definitivno značenje. Nacrt teme predlaže neka značenja, ali je bolje da to bude osobna definicija koja polazi od živog iskustva ili mogućih nacрта.

Zanos akcije i želja za vlastitom kreativnošću adolescenta trebaju prijateljstvo za svoje ostvarenje. Krist model prijateljstva može pogodovati da se donese što točnija i konkretnija definicija prijateljstva.

Na kraju, da se ovo izlaganje ne svede na jednostavnu filozofiju ili teologiju prijateljstva, bilo bi dobro adolescente odvojiti prema razredu ili grupama da preispitaju uvjete i okolnosti pod kojima se odvija njihovo prijateljstvo:

- prijateljstvo među mladima
- prijateljstvo u školi
- prijateljstvo s roditeljima.

Na koncu će biti važno poopćiti problem prijateljstva, da ga se ne bi svelo na odveć intimističku i individualističku dimenziju. Postoji prijateljstvo među narodima i među društvenim staležima. Ono nije samo puko sentimentalno osvjedočenje nego uzajamnost i pravednost.

DOKTRINARNI I KATEHETSKE VID

Dobro je naglasiti pred adolescentima aspekte Kristova prijateljstva:

- prijateljstvo slobodni izbor, Iv 15.12; 17, 1,35
- zaštita, Lk 9,45
- pouzdanje u prijatelja, Mt 13, 16–17
- strpljivost s prijateljima, Mk 10, 32–45
- otvorenost vlastitog duha, Iv 12, 25
- stalnost, Mt 16, 21–23
- kakvo mora biti kršćansko prijateljstvo, 2. Tim.

STAV I SVJEDOČENJE

Ideja Isusa Krista prijatelja treba ispuniti srca adolescenta. On ga može lako oduševiti, da ga otkrije baš po Evanđelju, u molitvi ili kroz razmjenu dojmova s prijateljima.

Takvo prijateljstvo treba da bude prema dosegnutom stupnju intimnosti, zahtjev života.

21. LJUBAV

/Dvadesetprvi susret/

Što misliš o ljubavi?

Tko ne zna ljubiti, ne zna ni vjerovati. I tko mijenja taj veliki kapital svoje duše u novac, uplaćuje valutu koja ne služi za pridobivanje autentičnih vrednota. Stoga ta dob u kojoj se duša razvija i raste određena je za dubinu svakog daljnjeg razvoja. Ne vjerujem da se u ranim godinama razvoja može pojaviti velika i prava ljubav. Mladić ili djevojka u tim izražajnim osjećajima još uvijek samo traže sebe...

/E. Spranger/

Teme mnogih romana razvijaju se upravo oko pravilne upotrebe ljudske slobode, oko sukoba s onom mukom koja se zove ljubav. Ali ponovimo to još jednom: baš spoznaja te muke i njezine moguće nasilnosti jest ono što razlikuje čovjeka od životinje. Dok je životinja jednostavno rob svoje privlačnosti, čovjek međutim sve, pa i stvarnost ljubavi, razumski osmišljava i usmjeruje, ili barem nastoji da tako čini.

I ako neki individuum kapitulira, to još nije dostatan razlog da se negira njegova sloboda, koja treba biti odgajana.

Psihologija vladanja i označavanja svih pokreta i akcija jednog subjekta koja proizlazi iz kompleksnosti njegovih motivacija ne uči dakako da je sloboda jedna utopija, nego samo pokazuje potrebu da bude trajno njegovana.

Je li upravo moguće da imam samo četrnaest godina? Jesam li još uvijek budalasta školarka? Osoba bez iskustva u svakom po-

gledu? Ne. Ja imam čak više iskustva od drugih; imam iskustvo koje je veoma malo osoba moje dobi moglo spoznati. Strah me je mene same, strah me je da će me moja želja odvući, strah me je da ne budem prava kasnije s drugim mladima. Kako je to teško! Postoji srce i mozak, uvijek jedno i drugo. Svako od njih govori u određenom trenutku, ali kako saznati da sam izabrala pravi trenutak?

/A. Frank, Dnevnik/

LJUBAV JE JAKA KAO SMRT!

/Pjesma nad pjesmama, 8,6/

Razmišljajmo kakve projekcije ovog problema možemo naći u svom osobnom životu!

Organizirajmo razgovor na temu: LJUBAV
U tom razgovoru mogu sudjelovati:

- dvoje zaručnika
- dvoje supružnika s djecom
- svećenik
- redovnica.

Temeljno pitanje: Kakva je vaša ljubav?

Vjerovati u ljubav!

I preko neuspjeha — osobnog potresa — treba vjerovati u ljubav. Jer i sam neuspjeh predstavlja određenu kušnju stvarnosti jednog zahtjeva. I nada, ona prava, ne sastoji se u iluziji, promatranju života u koloritu ruža i stvari koje to nisu, nego u promatranju stvarnosti kakve one jesu, tj. u snažnom vjerovanju da se ona može promijeniti, da ljubav treba uvijek iznova graditi. Nije uputno "davati ostavke", što u etimološkom smislu znači, napustiti misiju. Naša je misija unapređivati, širiti i zračiti ljubav u ovome svijetu.

Konačno treba vjerovati u ljubav, jer ona je jedan od vitalnih elemenata života. To je disanje duše. Teško je živjeti ako vidimo da nismo ljubljani, ali je još teže kad mi ne živimo iz ljubavi i za ljubav. To je gušenje duše kao što je nedostatak kisika gušenje tijela.

/O. Thibault/

BOG JE LJUBAV

Isuse, učitelju i prijatelju:
svojim životom naučio si me ljubiti.
Tvoje poslanje je poslanje ljubavi.
I na kraju mojih dana
sudit ćeš me po ljubavi.
Osjećam čežnju za sveobuhvatnom ljubavlju.
Učini, Gospodine,
da se nikad ne iznevjerim ljubavi.
Da prolazim svijetom sijući dobro.
Da svi u meni prepoznaju učenika ljubavi,
vjernog tvojoj najvećoj zapovijedi. Amen!

Potražimo u Evandelju sv. Ivana odlomke
o tom izričaju: BOG JE LJUBAV!

OSNOVNE UPUTE

Na liniji prijateljstva, ali u još određenijem i dubljem smislu, predstavlja se adolescentu ljubav. Prikladan je prethodni zahvat u dodiru s mladima da se ustanove različiti tipovi ljudi:

– Eros, tjelesno posjedovanje, seksualno zadovoljstvo; ljubav – strast.

– Agape, uvažavanje drugoga, darivanje sebe za sreću i veličinu drugoga; nježnost.

”Gaudium et spes” u t. 49. predstavlja doista djelotvornu sintezu ljubavi među zaručnicima, zbog čega je poželjno pročitati je i komentirati s mladima da bi se razjasnilo ono što smo gore spomenuli.

Očigledno je da će kršćanin izabrati agape (darivanje sebe drugome, za drugoga), ali treba odmah jasno upozoriti adolescenta da postoji i jedno specifično zvanje kršćanina u kojem su tjelesno posjedovanje i seksualno zadovoljstvo predmet ljubavi i darivanja. Time se naglasi da svaka ljudska ljubav može po vjeri postati teološka ljubav.

U konačnici adolescent se treba uvjeriti u to da ljubav može na svim razinama i u svim prilikama (brak, zaručništvo, redovnički život, svećeništvo, celibat u službi) biti egoistična ili autentična. Ovo je autentična alternativa, kad mladi mogu zaobići razgovor o ljubavi u trijumfalističkom smislu

kateheze

ili onu sramežljivu, te o ljubavi govore s odgovornošću.

U prilog dozrijevanju takve sposobnosti razlučivanja nacrt teme predlaže dva tipa istraživanja:

1. Istraživanje u teologiji Božje ljubavi... Čitava povijest susreta Boga i čovjeka jest povijest ljubavi.

2. Istraživanje o svjedočanstvima kršćana koji su od svoga života učinili djelo neprestanog darivanja u ljubavi (vidi u nacrtu teme razgovor sa zaručnicima, supružnicima, svećenikom i redovnicom. Ako nije moguće imati ih sve zajedno u isto vrijeme, može se uzeti makar jedan primjer).

DOKTRINARNI I KATEHETSKI VID

Kao što se postupilo u prethodnoj temi, možda bi bilo uputno dati adolescentu mogućnost da razmišlja direktno nad tekstovima Svetog pisma koji govore o Božjoj ljubavi – npr. Hoš 11,1; 3,48; Iv 15,9. Riječ, koja je sam Isus Krist, treba bez sumnje naći mjesta u konkretnom iskustvu mladih.

Praktički gledano: ”Objava, koja silazi s neba da ljudima priopći transcendentalno otajstvo, nikad ne dolazi izvana ili odozgor. Bog govori čovjeku iz unutarnjeg svijeta i polazi od njegovog vlastitog ljudskog iskustva” (Urs von Balthazar).

STAV I SVJEDOČENJE

Neka se otvore bez računice u stavu zahvaljivanja i odgovornosti ljubavi Božjoj. Kao zahtjev unutarnjeg raspoloženja uzljubit će druge i pročistiti svoju ljubav od egoizma koji je kvari.

22. RODITELJI – DJECA

/Dvadeset i drugi susret/

Pismo ocu

Oče, danas sam otkrio nešto veliko: danas sam u tebi otkrio čovjeka. Nisam u tebi mogao prepoznati oca iza maske kojom se predstavljáš pred ljudima. Otkad sam te prestao idealizirati očima moga djetinjstva, nisam u tebi više vidio oca kojeg sam očekivao.

Danas sam te vidio kako drhtiš, oče. Sad znam da si čovjek, jer si u jednom trenutku prestao biti ono što su ljudi od tebe stvorili, da budeš svoj. Jer si u jednom trenutku pustio da se osvijetliš kao čovjek koji u tebi postoji.

Osjetivši tvoju ruku na mom ramenu razumio sam da i ti kao čovjek trebaš oslonac, da i ti znaš za muku. Poslije si se ispričavao: "Nemoj nam sinko praviti slučaj..." Zašto da se stidimo biti ljudi? Nisam imao snage da ostanem i da te slušam. Nisam htio da srušiš u meni sliku koju si u meni prozreo. To je bila prava slika. Slika onog oca kojeg sam tek danas spoznao i s kojim mogu iznova razgovarati, kao kad sam bio dječak i kad među nama nije bilo tajni.

Budući da je Stvoritelj svega ustanovio bračnu zajednicu kao izvor i temelj ljudskog društva i svojom je milošću učinio velikim sakramentom u odnosu na Krista i Crkvu (usp. Ef 5,32), apostolat bračnih drugova i obitelji ima posebno značenje i za Crkvu i za civilno društvo.

Uvijek je bila prisutna dužnost supruga, a danas glavni dio njihova apostolata, svojim životom pokazivati i javno svjedočiti nerazriješivost i svetost bračne veze; odlučno se boriti za pravo, koje pripada roditeljima i skrbnicima, da kršćanski odgajaju svoju djecu; braniti dostojanstvo i zakonitu autonomiju obitelji. Roditelji i svi vjernici neka su-

raduju s ljudima dobre volje da ta prava budu potpuno zaštićena u civilnom zakonodavstvu; da državna uprava vodi računa o stambenim zahtjevima obitelji, o odgoju djece, o uvjetima rada, o socijalnoj sigurnosti i porezu, a u slučaju migracija, da bude potpuno zaštićen zajednički obiteljski život.

Odrasli se moraju potruditi da s mladima povedu prijateljske dijaloge koji će i jednima i drugima omogućiti, nadilazeći razlike u dobi, da se međusobno upoznaju i komuniciraju svoja vlastita bogatstva. Najprije primjerom, a u danom času pametnim savjetom i korisnom pomoći, odrasli stimuliraju omladinu na apostolat. Mladi trebaju razvijati povjerenje i poštovanje prema starijima, i makar su po prirodi usmjereni k novinama, treba da znaju cijeniti vrijedne tradicije.

Također i djeca imaju svoju apostolsku djelatnost, koja je njima vlastita. U granicama svojih sposobnosti ona su među svojim drugovima pravi svjedoci živoga Krista.

/Drugi vatikanski koncil, Dekret o apostolatu laika, gl. III, br. 11–12./

PROBLEMI

1. Kakvog bi oca htio imti?
agilnog, povjerljivog, točnog, atletu, bogataša, poslovnog čovjeka, strpljivog...
2. Može li ti tvoj otac postati prijatelj i suradnik?
3. Bi li bio spreman baviti se istom profesijom kao tvoj otac?
4. Koje su to odgovornosti koje ti povjerava tvoj otac?

Opiši pojam slijedećih riječi i onoga što misliš da posjeduju odrasle osobe:

- sloboda, prijateljstvo
- poziv, budućnost
- ideal, život
- ekonomija

VJERUJEM U JEDNOG BOGA OCA, SINA I DUHA SVETOGA!

Bog je onaj koji jest.

Bog je ljubav.

I mi nosimo u sebi klicu Božjeg života.